

# De Saamwerker

Orgaan van de bond  
van Christelijke  
Gereformeerde  
Mannenverenigingen  
in Nederland

76ste jaargang  
september 2019

Mannenbond  
CGK



# 3

## PAGINA IN DIT NUMMER:

- 2 Van de voorzitter
- 3 Meditatie
- 5 Nieuws uit Veenendaal
- 6 Bijbelstudie
- 9 Themadag +30
- 9 Boekbespreking
- 10 Bijbelstudie Kolossenzen
- 13 Verslag district vergadering
- 16 De eschatologie
- 18 Vragen staat vrij
- 20 Mannenbondsdag 2019

# Colofon

**Uitgave van de Bond van Christelijke  
Gereformeerde Mannenverenigingen  
in Nederland**

Internet: [www.mannenbond-cgk.nl](http://www.mannenbond-cgk.nl)

*Verschijnt 4x per jaar*

**Volgende uitgave D.V. medio december**

## **Commissie van redactie**

A. Kok, Veenendaal  
ds. C.J. Droger, Vlaardingen

## **Redactieadres**

A. Kok  
Regentesselaan 66  
3905 GX Veenendaal  
telefoon: 0318-529646  
[akok@kliksafe.nl](mailto:akok@kliksafe.nl)

## **Secretariaat**

A. Kok  
Regentesselaan 66  
3905 GX Veenendaal  
telefoon 0318-529646  
e-mail: [administratie@mannenbond-cgk.nl](mailto:administratie@mannenbond-cgk.nl)  
(voor boekrecensies, ledenadministratie  
e.d.)

## **Abonnement**

Leden € 15,- per jaar  
Niet-leden € 20,- per jaar  
Losse nummers € 5,- per exemplaar  
Postgiro NL23INGB0000992401 t.n.v.  
Bond van Chr. Geref. M.V. te Zeist

© Bond van Christelijke Gereformeerde Mannenverenigingen  
in Nederland

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag  
worden openbaar gemaakt of verveelvoudigd, opgeslagen  
in een geautomatiseerd gegevensbestand of uitgezonden,  
hetzij elektronisch, mechanisch door middel van fotokopie,  
microfilm, opname of op welke wijze dan ook, zonder voor-  
afgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende op  
het auteursrecht.

# Van de voorzitter



Is er een crisis in de Chr. Geref. Kerken?  
Volgens prof. Selderhuis wel. Ik ben het  
met hem eens. We bevinden ons op een  
zeer cruciaal moment in ons kerkelijk le-  
ven. Ik weet natuurlijk dat er eerder van die  
spannende momenten in het bestaan van  
onze kerken zijn geweest. Toen hebben we  
door Gods genade de kracht en de wijsheid  
gekregen om elkaar vast te houden. Gaat  
dat nu weer gebeuren? Naar mijn inschat-  
ting is dat bijna onmogelijk. Welk besluit  
de synode ook neemt in verband met het  
onderwerp vrouw en ambt, we zullen er als  
kerken averij door oplopen. Tenzij. Tenzij  
dat God door Zijn Geest een wonder doet.  
Een wonder dat we nu nog niet kunnen  
bedenken en bevroeden.

Binnenkort begint het nieuwe seizoen in de  
gemeente. Ook de mannenvereniging gaat  
weer samenkomen. Ongetwijfeld zal er tij-  
dens de pauze of na afloop van de vergade-  
ring ook met elkaar gesproken worden over  
de spanningen in onze kerken en hoe we  
daarmee zouden moeten omgaan. Kunnen  
we met elkaar afspreken, broeders, dat we  
tijdens de vergaderingen van de mannen-  
vereniging ook en vooral intens met elkaar  
zullen bidden voor het werk van de synode?  
En om een wonder van God, zodat we el-  
kaar zullen vasthouden en samen kerk mo-  
gen blijven? Wat zei de HEERE ook alweer:  
'Zou voor mij iets te wonderlijk zijn?'

Een gezegend nieuw seizoen toegewenst. De  
HEERE zij in uw midden en geve u opbou-  
wende en opbeurende avonden.

Een liefdevolle groet, broeders!  
Ds. C.J. Droger



*‘...en volgde Jezus op de weg.’*

*Markus 10, 52*

Dit zijn de laatste woorden in het gedeelte dat de roeping en genezing beschrijft van Bartimeüs. De blinde bedelaar van Jericho. Die laatste woorden zijn niet voor niets de laatste woorden: het is eigenlijk de conclusie, of beter gezegd: de vrucht die openbaar kwam. Bij een conclusie kun je niet beginnen, maar daar kun je wel uitkomen. We moeten bij het begin beginnen.

De geschiedenis verplaatst ons naar Jericho, die eeuwenoude stad, misschien wel de oudste stad ter wereld, gelegen in de Jordaanvlakte. En daar zit een blinde bedelaar langs de weg en Jezus en Zijn discipelen komen er langs als zij door de stadspoort Jericho verlaten.

Nu kon deze man niet zien, maar gelukkig wel goed horen, en hij hoort dat het Jezus is die daar voorbij komt. Hij begint te roepen. Als Bartimeüs Jezus roept, noemt hij Hem bij Zijn messiaanse naam: Jezus, gij Zoon van David... de Messias. Naar Zijn komst werd uitgezien. Als Bartimeüs Jezus noemt, dan spreekt hij daarmee dus ook zijn hoop uit. Immers, als de Messias komt, gaat Jes. 35 in vervulling: kreupelen zullen wandelen, doven horen, blinden zullen zien - en dat als voorbode van het messiaanse Rijk, waar niemand meer zal zeggen: Ik ben ziek...

We moeten bij het begin beginnen, dat is dus: roepen tot Hem Die voorbijkomt. Hebt u het al in de gaten dat de Heere voorbijkomt? Hij is niet ver weg! Misschien verkeer je in grote moeilijkheden, in doffe ellende net als Bartimeüs. Maar hoor dan, de Heere Jezus komt voorbij. Je kunt - net als Bartimeüs - Hem niet zien met je natuurlijke ogen; maar je kunt - net als

Bartimeüs - Hem wel horen!

Het Woord van God noemen we terecht het gewaad van de Heere Jezus. In dit gewaad gaat Jezus gekleed en zo komt Hij naar u toe. Bent u en jij een bedelaar geworden bij God? Want dat was Bartimeüs ook bij Jezus. Ontferm U over mij. Doe mij delen in de zegeningen van het Koninkrijk.

Jezus komt voorbij - en Bartimeüs bedelt. De omstanders vinden het maar storend. Zij hebben Jezus voor zichzelf geclaimd. Die arme bedelaar moet gauw zijn mond houden. Maar de diepte van Bartimeüs' nood en de echtheid van zijn geloof komt in de beproeving openbaar. Want hij begrijpt heel goed: deze Jezus is mijn enige redding. Als Hij me voorbijgaat dan blijft er voor mij niet anders over dan wanhoop. Hij roep dus des te meer. Hij liet zich niet het zwijgen opleggen. Al zou de hele wereld over hem heen vallen, maar hij moet naar Jezus toe. Hebt u dat ook?

Hoe moet je echter contact maken met de hemel? Hoe doe je dat? Door de roepen! En dan doet Jezus Zijn naam eer aan: Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden. Je kunt je ook afvragen waarom de Heere Jezus niet naar hem is toegegaan; het is toch voor een blinde veel lastiger om naar Hem toe te komen dan andersom? Juist omdat je dit bij de Heere Jezus wel zou verwachten - als er iemand bewogen was met zijn medemens en zeker die een handicap heeft, dan Hij toch wel - juist daarom valt het op dat Hij dat niet doet. Wat zit daar achter? Het betekent absoluut niet dat Jezus eigenlijk niets kan beginnen als wij niet meewerken, wat de remonstranten leren. Het is precies andersom: Bartimeüs kan niets

beginnen en zou nooit in beweging komen als Jezus hem niet riep.

Dat geldt voor ieder mens, die geestelijk gesproken niet alleen blind is maar ook doof en verlamd en alle geestelijke handicaps bij elkaar. De Bijbel noemt het zelfs dood in de zonden en de misdaden. Zo ernstig is het. Maar daar weet Jezus raad mee. Zijn roepstem is een roepstem ten leven.

En de echtheid van iemands bekering is dat hij in beweging komt. Dat hij niet in doodelijke lijdelijkheid blijft neerzitten en van zijn blindheid een excuus maakt, maar op het levenwekkende en hoopgevende woord van Christus opveert en gaat. Hij kan niet anders, hij wil niet anders, hij mag niet anders en hij hoeft ook niet anders.

De mantel van Bartimeüs is eigenlijk het symbool van zijn bedelaarsbestaan: het enige wat hij heeft. Maar dat laat hij achter. Ik zie er iets in van zijn bekering: achterlaten wat geweest is en zich uitstrekken naar Hem Die voor je staat. Zijn opstaan vanuit zijn bedelaarsplek is als van de verloren zoon: ik zal opstaan en tot mijn vader gaan...

Hebt u nog een achterdeurtje, een soort reserve achter de hand? Of ben je ook alles kwijt geraakt wat de natuurlijke mens houvast geeft - maar Jezus overgehouden? Wel, wie zo tot Hem komt, die wordt niet beschaamd.

Zo komen we bijna bij de conclusie. Maar eerst stelt Jezus nog een vraag. Wat wilt u dat Ik voor u zal doen? Wat vindt u van die vraag? Is die niet overbodig? Toch stelt de Heere Jezus die vraag niet zomaar. Het heeft een functie. Want een vraag moet beantwoord worden. De Heere wil dat Bartimeüs het zelf aan Hem vertelt, wat de diepste nood van zijn leven is. De Heere Jezus is nl. niet een toverdoener, maar een Zaligmaker voor mensen die hun zonden belijden. Hij wil

het uit je eigen mond horen. En het zijn juist degenen die hun nood kennen, die het ook gaan vertellen. Onder de omstanders vinden we velen die wel iets in Jezus zien, maar hun nood niet kennen. Maar waar bevindt u zich? Bent u zo'n omstander, meeloper, iemand die Jezus wel interessant vindt zo lang als het duurt? Of bent u zo'n Bartimeüs, een mens in nood.

Wat is uw antwoord op de vraag van Jezus? Hebt u het alles al aan de Heere verteld? Heere/Meester dat ik ziende mag worden. Ik vertrouw mij aan U toe - als mijn Heer en Meester. Mijn blindheid is mijn nood. Maar U bent de Zaligmaker Die redt uit alle nood. Van U alleen verwacht ik alle heil voor tijd en eeuwigheid.

Bartimeüs had kunnen zeggen: dank u wel Heere Jezus, wat heerlijk dat ik weer kan zien, en nu kan ik mijn leven gaan leiden zoals ik het altijd al graag wilde... Nee juist niet; de conclusie door de Heilige Geest gewerkt is: van nu af aan kon en wilde Bartimeüs niet meer voor zichzelf leven maar met en voor de Heere Jezus. Altijd. Hij volgde Hem op de weg, hoe die weg ook ging. Over hoogten en door diepten. Maar je kunt trouwens beter met Hem door de diepten gaan dan zonder Hem op de bergtop wonen.

Hij volgde Jezus op de weg. Waar gaat die weg dan naartoe? Oh door dit leven is het soms een grillige weg en moeilijk. Maar het is zonder enige twijfel duidelijk waar Jezus naar toe gaat en waarheen Zijn weg leidt. Hij gaat naar huis. En daarom zijn zij zo gelukkig die Jezus volgen op de weg, want die gaan achter Hem aan ook naar huis. Ze weten zelf de weg niet, maar ze volgen Jezus op de weg. Stap voor stap. En zo komen ze voor eeuwig thuis, waar geen tranen meer zijn, geen blindheid, geen nood en dood, maar waar God is alles en in allen.

Volgt u Hem ook?



De vakantieperiode is weer voorbij. We hopen dat u wat uitgerust bent, en toegepast om een nieuw verenigingsseizoen te beginnen. Beseffen we wat een voorrecht het is, dat we nog in vrijheid mogen samenkomen rond Gods Woord! Noteer in uw agenda de avonden van uw mannenvereniging, en houd die zoveel mogelijk vrij.

In deze Saamwerker is ds. M. Bot uit Maas-luis begonnen aan een serie Bijbelstudies over de brief aan de gemeente van Kolosse. We zijn hem dankbaar dat hij bereid is gevonden om dit te doen. Fijn om op deze wijze een jonge predikant te betrekken bij het werk van de mannenbond.

We leven toe naar de bondsdag 2019 op zaterdag 5 oktober. De spreker is u al bekend: Prof.dr. A. Baars. Zijn onderwerp heeft als hoofdtitel "Drie-enig God U zij al de eer". Voor het eerst hopen we dan ook de ledenvergadering te houden. Het is de bedoeling om 10 uur te beginnen met de ledenvergadering en om 10.30 uur met de bondsdag. Voor de zusters die meegekomen zijn om de bondsdag bij te komen, is er de mogelijkheid om in een andere ruimte elkaar te ontmoeten. De jaarstukken van de penningmeester en de secretaris hopen we u tijdig toe te zenden. Aanvullende mededelingen zullen we vermelden in de uitnodiging. In ieder geval is er voor u het volgende aandachtspunt: hartelijk welkom in Ede en wek anderen op om met u mee te gaan! We zien uit naar een gezegende dag.

We wensen u allen persoonlijk en als vereniging de onmisbare zegen van de Heere toe.



Een hartelijke groet, namens het bestuur  
A. Kok (secretaris)

Nog even extra aandacht voor:

- De website: [www.mannenbond-cgk.nl](http://www.mannenbond-cgk.nl)
- Uiterste inleverdatum kopij voor De Saamwerker nummer 4-2019: zaterdag 9 november 2019
- Bondsdag zaterdag 5 oktober 2019 te Ede. Spreker: Prof. dr. A. Baars. Zijn onderwerp heeft als hoofdtitel "Drie-enig God U zij al de eer". Het verband tussen de gemeenschap met de drie-enige God en de eredienst, voornamelijk bij John Owen.

Voor alle data geldt D.V.

# Bijbelstudie

## Grote Verzoendag

Ds. A. Brons



De Bijbel spreekt over drie bijzondere tijden in het najaar. a) Op de eerste dag van de maand tisjri moet geschal klinken; het zal een dag van rust en samenkomst zijn. b) Op de tiende dag van tisjri is het Grote Verzoendag. c) Van 15 t/m 22 tisjri moet het Loofhuttenfeest worden gevierd. Over de laatste een volgende keer meer. We concentreren ons nu op Grote Verzoendag, maar zullen zien dat in het jodendom 'de dag van geschal' daar nauw mee verbonden is. In 2019 valt 1 tisjri op 29 en 30 september (bedenk dat de joodse dag begint en eindigt als de zon is ondergegaan). Grote Verzoendag is dus op 8 en 9 oktober.

### Instelling

De Hebreeuwse naam is Jom Kipoer of Jom Hakipoeriem ('dag van de verzoening(en)'). De stam K-P-R betekent bedekken, doen verdwijnen. In het woord kapóret, 'verzoen-deksel' (eigenlijk twee woorden voor één Hebreeuws woord), komen ze bij elkaar: dat was het deksel op de ark waar verzoenend bloed werd gebracht. Leviticus 16 staan daarvoor de 'eeuwige verordeningen' (vs. 29, 31, 34).

Leviticus 16 is een lang hoofdstuk dat helemaal aan Grote Verzoendag gewijd is. Het staat in het hart van de Tora ('de vijf boeken van Mozes'), in het midden (hoofdstuk 16) van het midden (Leviticus). Het neemt ons mee, letterlijk, tot in het heilige der heiligen – de allerheiligste plek waar op de allerheiligste tijd de allerheiligste persoon mag komen.

Is die persoon – de hogepriester – heilig? Opmerkelijk is dat vers 1 de Grote Ver-

zoendag meteen verbindt met wat er in het heiligdom mis is gegaan: de dood van de zonen van Aäron die 'vreemd vuur' op het altaar hadden gebracht en op een eigen manier verzoening wilden bewerken. Het eerste dat moet gebeuren is dat de hogepriester voor zichzelf en voor zijn huis een stier neemt. Daarna neemt hij van Israël twee bokken aan, waarvan één voor de HERE en één 'voor Azazel' is. Als de hogepriester het allerheiligste binnengaat, vult hij dat allereerst met wierookgeur. Dan komt hij met het bloed van de stier ter verzoening voor hemzelf en zijn huis. Daarna komt hij met het bloed van de bok 'voor de HERE', ter verzoening voor het volk. Het bloed wordt in beide gevallen op het verzoendeksel gesprenkeld, en zeven keer ervoor.

In het allerheiligste begint het; vandaaruit wordt daarna de verzoening van het heiligdom en het altaar volbracht. Met hetzelfde bloed worden de hoorns van het brandofferaltaar bestreken en wordt het – twee keer zeven keer – besprenkeld.

De bok 'voor Azazel' wordt de woestijn in gedreven. Samen staan de twee bokken voor het doen verdwijnen van schuld en zonde.

Tot zover een heel korte samenvatting. Lees het hele hoofdstuk eens voor u zelf en let erop wie of wat wanneer, waar en hoe verzoend dan wel gereinigd wordt.

In Leviticus 23 worden de feesten behandeld. Daar staat over de Verzoendag: 'Alleen op de tiende dag van deze zevende maand is de Verzoendag. U moet een heilige samenkomst houden. U moet uzelf

dan verootmoedigen en de HEERE een vuuroffer aanbieden. Op diezelfde dag mag u geen enkel werk doen, want het is de Verzoendag, om voor het aangezicht van de HEERE, uw God, verzoening voor u te doen' (vs. 27-28).

Direct daarvoor wordt een voorschrift gegeven voor 1 tisjri: 'In de zevende maand, op de eerste dag van de maand, moet u een rustdag houden, een gedenkdag aangekondigd door bazuingeschal, een heilige samenkomst' (vs. 24).

### Rabbijnse uitleg en uitwerking

- *Nieuwjaar*

Terwijl de Bijbel weinig zegt over het begin van tisjri is het in het jodendom een heel bijzonder moment geworden: Rosj hasjana, het joodse Nieuwjaar. Rond deze dag wenst men elkaar een goed en zoet jaar. Hierbij hoort het eten van appel gedoopt in honing. Het is wat verwarrend, want de maand nisan (de maand van Pesach) is voor de telling de eerste (Ex. 12:2). Maar de joodse jaartelling begint met de schepping, die volgens de overlevering voltooid werd op 1 tisjri, en dus begint dan het nieuwe jaar. In 2019 begint het joodse jaar 5780. Dat wordt zelfs twee 'rustdagen' gevierd. Op beide dagen is er een lange dienst in de synagoge, waarin honderd keer op de sjofar, de ramshoorn (of 'bazuin') geblazen wordt. Het is geen muziekinstrument, maar klinkt eerder als een sirene. De ramshoorn wordt ook geblazen in de voorafgaande maand en de volgende dagen, tot en met Grote Verzoendag. Er zijn diverse gedachten aan verbonden, maar de belangrijkste is wel de wekroep tot bekering. Wij denken bij een 'bazuin' al gauw aan de laatste bazuin, die het oordeel aankondigt. In het jodendom klinkt dat geluid midden in het leven en gaat het dan om ernst maken met het oordeel dat komt, dat men in wezen nú over het eigen leven laat gaan.

- *De Geduchte Dagen*

Daarmee is men intens bezig op de Nieuwjaarsdagen, maar vandaaruit ook in heel de periode tot en met de Grote Verzoendag. Men noemt deze tijd 'de Geduchte Dagen'. Daarin is men bezig met voorbereiding op Grote Verzoendag – ongeveer zoals wij de voorbereiding op het Heilig Avondmaal kennen, maar dan wel heel intens. Rabbi Jonathan Sacks schreef daarover: De sfeer in de synagoge is intens. De Goddelijke aanwezigheid is bijna tastbaar. Jesaja zei: 'Zoek de HERE terwijl Hij te vinden is, roep Hem aan terwijl Hij nabij is' (Jes. 55:6). De rabbi's vroegen: Is God niet altijd te vinden en nabij? Hun antwoord: 'Dit gaat over de tien dagen van inkeer, van Nieuwjaar tot Grote Verzoendag. God is altijd dicht bij ons, maar wij zijn niet altijd dicht bij Hem. Hij is altijd te vinden, maar wij zoeken Hem niet altijd. Om de nabijheid van God te voelen, moeten we ons inspannen. Er is een bijzonder afstemmen nodig. Dat gebeurt in onze heiligste plaats, de synagoge. Op de heiligste tijd, de geduchte dagen. Er is een geluid nodig, de sjofar, zo doordringend en vreemd dat het ons uit ons leven van alledag haalt en brengt naar een besef aanwezig te zijn bij iets enorms en gewichtigs. We moeten tot God naderen om te voelen dat Hij nabij is. Dat gebeurt in de tien dagen van inkeer. Het is alsof de wereld een rechtszaal is geworden. God is de rechter. De sjofar kondigt de opening van het proces aan. Het kan een ervaring zijn die ons leven verandert. We moeten ons de meest wezenlijke vragen stellen: Wie ben ik? Waarom ben ik hier? Hoe moet ik leven? Hoe heb ik geleefd, tot nu toe? Hoe gebruikte ik Gods grootste geschenk: de tijd? Wie heb ik onrecht gedaan; hoe kan ik het rechtzetten? Waar heb ik gefaald; hoe kan ik het te boven komen? Wat in mijn leven is gebroken en behoeft herstel? Wat voor hoofdstuk wil ik schrijven?

ven in het boek des levens?

Het woord tesjoeva ‘omkeer/bekering’ klinkt veel. Men is bezig met de noodzaak en de mogelijkheid en de kracht ervan. Daarbij krijgt ook de verzoening m.b.t. de naaste aandacht. Je vraagt hem/haar vergeving voor wat je verkeerd gedaan hebt. En je vergeeft als iemand jou wat aangedaan heeft. Pas dan kun je bij God komen om verzoening. Zoals Jezus ook al zei (zie Matth. 5:23-26, vgl. 6:12-15)

- *De Grote Verzoendag*

En dan komt de Grote Verzoendag als de meest heilige dag van het jaar. Het gewone leven komt stil te liggen. De straat is speelterrein voor de kinderen. Er wordt niet gegeten of gedronken. Bijna de hele dag door (en soms ook de nacht) wordt er gebeden in de synagoge. Zoals steeds gaat het ook op deze dag vooral om vaste gebeden, waarbij ook hele cycli worden herhaald. Onderdelen zijn een reciteren van Ex. 34:6-7, een gebed waarbij iedere bede begint met Avinoe Malkenoe, ‘Onze Vader, onze Koning’, en een gebed om vergeving, waarbij de beden beginnen met telkens de volgende letter van het alfabet. Een bijzonder onderdeel is het als het ware meebeleven van wat op Grote Verzoendag moest gebeuren. Dat wordt bezongen, en op bepaalde momenten doet de gemeente mee: bij het tellen hoe vaak de hogepriester het bloed sprenkelde, met het knielen met het gezicht op de grond als verteld wordt dat de hogepriester de heilige Naam uitsprak, en met een blij lied over hoe stralend de hogepriester weer naar buiten kwam.

Het laatste onderdeel is de Neïla, ‘sluiting’. Drie keer wordt het Sjema Jisra’el gezegd, en zeven keer ‘De HERE, Hij is God!’ (als in 1 Kon. 18:39). En dan wordt nog eenmaal de sjofar geblazen, als ‘een laatste, woorde-loze schreeuw aan het einde van een dag waarin we de hele woordenschat rond zonde en genade uitputtend heeft geklonken...’

## De Grote Verzoendag is vervuld

Het voert te ver om uitgebreid in te gaan op de vervulling van de Grote Verzoendag. Denk met name aan wat het Bijbelboek Hebreëen zegt over de Grote Hogepriester en hoe Hij is binnengegaan in het hemelse heiligdom. Wat is het voor ons allemaal nog veel sprekender dan voor het jodendom! Of niet...? Hoe zou het komen dat de Grote Verzoendag helemaal niet meer op onze kalender staat? We zagen dat het Paasfeest en het Wekenfeest nog wel op een bepaalde manier terugkomen, maar Grote Verzoendag lijkt verdwenen. Of zou Goede Vrijdag de nieuwe Grote Verzoendag moeten zijn? Maar de manier waarop wij die dag hebben steekt toch wel heel schamel af tegen de Grote Verzoendag bij de joden...

## Gespreksvragen

1. Wat spreekt u aan bij wat gezegd is over de joodse invulling van Grote Verzoendag – en de voorbereiding daarop?
2. Spreek door over de vraag waarmee dit artikel afsluit: waar is de Grote Verzoendag gebeven? (Wanneer) beleven wij iets dergelijks? Kun je ook denken aan (de voorbereiding op) het Heilig Avondmaal?
3. Op Grote Verzoendag wordt streng gevestigd. In de Bijbel staat het gebod je te verootmoedigen (Lev. 16:29-31, 23:27). Het wordt ook vertaald met ‘jezelf kwellen’ en in het jodendom opgevat als ‘vasten’. Wat is de betekenis en het belang van het vasten op Grote Verzoendag? Vast u wel eens – op de een of andere manier? (betrek daarbij Matth. 6:16-18, 9:15, 17:21)
4. Op Grote Verzoendag is één van de lezingen het boek Jona. Op welke manier past dit boek bij Grote Verzoendag?





Dertigplussers opgelet! Op zaterdag 5 oktober organiseren we weer een themadag 30+ in Ouderkerk aan de Amstel (Kon. Juliana-laan 24, 1191 CE). Met elkaar staan we stil bij het thema 'Christelijke tevredenheid'.

We denken na over genieten van genoeg, maar ook over tevreden zijn met het leven dat God ons geeft. Sprekers deze dag zijn ds. A.C. Uitslag en dr. H.F. Massink. Er is volop tijd voor ontmoeting, goede gesprekken, zingen en samen genieten we van een gezellig diner.

We starten 14.00 uur en zullen rond 21.00 uur afsluiten. De kosten voor deze themadag bedragen €30,00. Meld je aan via het aanmeldformulier. Wij ontmoeten je graag op de themadag 30+.

Meer informatie is te verkrijgen op onze website: [www.lcj.nl/themadag30+](http://www.lcj.nl/themadag30+)

### Synodestad *Dordrecht 1618-1619*

Fred van Lieburg

Uitgeverij Prometheus

Synodestad gaat over Dordrecht in de jaren 1618 en 1619, toen daar de eerste Europese topconferentie in Nederland werd gehouden. Meer dan honderd politici, professoren en predikanten uit binnen- en buitenland kwamen bijeen in de oudste stad van Nederland om de crisis in de Republiek op te lossen. Midden in de Tachtigjarige Oorlog met het katholieke Spanje strenden protestantse 'rekkelijken' en 'preciezen' om het calvinistische karakter van de Nederlandse kerk en staat. Bijna ontstond er een burgeroorlog, de rebelste remonstranten werden veroordeeld en de politieke leider werd onthoofd.

De dramatische episode in de vaderlandse geschiedenis is vaak beschreven, evenals de theologische thema's die aan de orde waren. Maar wat gebeurde er nu eigenlijk op die roemruchte synode van Dordrecht? Wat betekende het voor de stad om zeven maanden lang al die toonaangevende mannen te herbergen en allerlei geïnteresseerde toeristen te ontvangen? Dit boek biedt een nieuw verhaal over de synode als een plaatselijke gebeurtenis, onderdeel van een internationale godsdienststrijd. Een mooi boek over een stukje Hollandse kerkgeschiedenis. Het boek leest makkelijk.

A. Kok

# Kolossenzen, deel 1

Lezen: Kolossenzen 1:1-14

## Aanhef, dankzegging en voorbede

In de stad Kolosse, in het zuidwesten van het huidige Turkije, is een kerk ontstaan door het zendingswerk van Epafraas. Paulus hoort hiervan als hij Epafraas spreekt in een periode van gevangenschap, mogelijk in Efeze (4:3). Er blijkt in de gemeente sprake te zijn van een dwaalleer die opgeld doet. Paulus schrijft deze gemeente nu een brief, hoewel hij deze gemeente dus niet persoonlijk kent.

### Aanhef (1:1-2)

Uit de aanhef is op te maken dat Paulus deze brief samen met Timotheüs schrijft. Opvallend is dat Paulus zichzelf met meer woorden omschrijft dan Timotheüs. Hij noemt zichzelf ‘een apostel van Christus Jezus, door de wil van God’, en Timotheüs noemt hij ‘broeder’. In onze tijd zou een dergelijke briefaanhef arrogant over kunnen komen. Maar in die tijd was het belangrijk om aan te geven vanuit welk gezag je een gemeente onderwees. In Kolosse zou men een brief van Paulus kunnen negeren, omdat Paulus geen stichter van de gemeente was. In ieder geval: daar zouden de dwaalleraren op kunnen wijzen: “Wie is die Paulus eigenlijk?”. Daarom gebruikt Paulus nu bewust de aanhef ‘apostel’. Met die hoge titel schakelt hij zich gelijk aan de twaalf discipelen van Jezus, die ook op een unieke manier apostel waren (Hand. 1:15-26). En Paulus heeft die titel niet zichzelf toegeëigend, maar hij is dat ‘door de wil van God’, zo schrijft hij (Zie Handelingen 9, de bekering en roeping van Saulus, en Gal. 1:12, 15-16).

Ds. M. Bot



De gemeente spreekt hij aan als ‘heilige en gelovige broeders (en zusters) in Christus’. Door de gemeenteleden als heiligen aan te spreken, klinkt aan het begin van de brief in het bijzonder de betekenis van het ‘voor God apart gezet zijn’ door. In Christus is de gemeente een uitverkoren geslacht, zoals het Israël in het Oude Testament door God apart gezet was. Sinds de persoonlijke bekering is de gelovige ‘in Christus’ (zie bijv. 2:6). Deze heiligheid krijgt in het verdere van deze brief ook de betekenis van een ‘volmaakte, reine, smetteloze’ levenswandel (zie 1:22 en 3:12). Adeldom verplicht!

### Dankzegging (1:3-8)

In de klassieke opbouw van een brief van die tijd, volgde na de aanhef vaak een dankzegging. In het Grieks waarin deze brief is geschreven, is deze dankzegging van vers 3 tot en met 8 één lange zin! In onze Bijbelvertalingen is voor het leesgemak de zin in delen geknipt, maar daardoor gaat wel het zicht op de structuur verloren. Die is letterlijk als volgt:

“Wij danken de God en Vader van onze Heere Jezus Christus altijd wanneer wij voor u bidden, gehoord hebbende:

- uw **geloof** in Christus Jezus,
- en de **liefde** die u hebt voor alle heiligen,
- vanwege de **hoop** die voor u is weggelegd in de hemelen,

waarvan u eerder hebt gehoord door het Woord van de waarheid, namelijk van het Evangelie dat naar u toe gekomen is,

- **zoals** het ook in de hele wereld vrucht draagt,
- **zoals** ook onder u, vanaf de dag dat u het gehoord hebt en de genade van God in waarheid hebt leren kennen,
- **zoals** u het geleerd hebt van Epafras, onze geliefde mededienstknecht, die voor u een trouwe dienaar van Christus is, die ons ook uw liefde in de Geest heeft bekendgemaakt.”

Wanneer je zo naar deze zin kijkt, valt gelijk de structuur op van geloof, hoop en liefde. Dit is voor Paulus een kernachtige uitdrukking om het christelijke geloof mee samen te vatten (zie bijv. ook 1 Kor.13:13 en 1 Thes.1:3). Hier is de opsomming echter ook in een verband geplaatst. Eerst was er op het zendingswerk bij de Kolossen het geloof gekomen. Vanuit het geloof groeide de hoop op het eeuwige leven. En die hoop gaf de kracht om elkaar onderling lief te hebben. Qua woordvolgorde staat er ‘geloof, liefde, hoop’, maar als je naar de inhoudelijke verbanden kijkt is de logische volgorde dus: ‘geloof, hoop en liefde’. Paulus eindigt de zin met een drietal bijzinnen die ingeleid worden met ‘zoals’. Met deze bijzinnen weeft Paulus de gemeente van Kolosse in de wereldkerk: zie hoe het tweede ‘zoals’ volgt op het eerste. Vervolgens stelt Paulus via deze ‘zoals-zinnen’ de gemeente onder zijn gezag. Want op de eerste twee ‘zoals-zinnen’ volgt een derde zin, die Epafras typeert als een trouwe dienaar van Christus, die een ‘mededienstknecht’ van ‘ons’ is.

#### **Voorbede (1:9-14)**

Op de dankzegging volgt een voorbede. In vrij algemene woorden (Paulus kent de gemeente immers niet), bidt Paulus of God de gemeente inzicht en wijsheid wil geven om het christelijke leven in de gemeente op

de goede manier vorm te geven. Dit grijpt al vooruit op wat verder in de brief ter sprake zal komen, namelijk: de schijn-wijsheid van de dwaalleraars, die geen goede levenswandel oplevert. In het Grieks is ook dit gedeelte één lange zin. Vereenvoudigd weergegeven is deze als volgt:

“Daarom houden wij niet op voor u te **bidden**,

- **dat** u vervuld mag worden met de kennis van Zijn wil (in alle wijsheid en geestelijk inzicht),
- **om** te wandelen waardig de Heere, Hem in alles welgevallig, namelijk:
  1. in elk goed werk vrucht dragende,
  2. groeiende in de kennis van God,
  3. met elke kracht bekrachtigd wordende (overeenkomstig de sterkte van Zijn heerlijkheid) tot volharding en oefening in geduld in alles,
  4. met blijdschap dankende de Vader, Die ons bekwaam heeft gemaakt om deel te hebben aan de erfenis van de heiligen in het licht,

Dewelke ons getrokken heeft uit de macht van de duisternis en overgezet in het Koninkrijk van de Zoon van Zijn liefde, in Wie wij de verlossing hebben, door Zijn bloed, de vergeving van de zonden.”

Een gebed om het kennen van de wil van God laat zien: in iedere situatie van het (gemeente)leven is weer geestelijke wijsheid nodig om te kunnen onderscheiden waar het op aan komt. Dat laat zich niet ondervangen door een systeem van regels (de wet), maar door een van God ontvangen wijsheid die proeft wat het goede is. Zo wordt het christelijke karakter van de gelovige gevormd.

De praktijk van het christelijke leven is te typeren als een leven waar God van geniet (Hem in alles welgevallig). De vier deelzinnnetjes die volgen geven gezamenlijk een rijke typering daarvan.

## Gespreksvragen

1. Wanneer een predikant bij u in de gemeente voorgaat, wat is dan de reden dat u zijn prediking gezag toekent?
2. In onze tijd is het meer dan vroeger de tendens dat een gezagsdrager zijn gezag moet 'verdienen'. Iemand moet zichzelf eerst 'bewijzen' door goed werk af te leveren (bijv. de catecheet, ouderling of predikant). Mag dit argument in de kerk ook meewegen, of moet gezag puur vanuit het ambt worden toegekend (zie bijv. ook het 'trouwe' dienaar in vers 7)?
3. Hoewel Paulus de gemeenteleden van Kolosse niet persoonlijk kent, spreekt hij hen toch aan als 'heilige en gelovige broeders (en zusters) in Christus'. Wat betekent het voor u, als u zelf zo aangesproken zou worden in een brief? Met welke aanhef wordt u zondag door de predikant aangesproken, in de openingswoorden van de preek?
4. Paulus vat het christelijke leven samen met de woorden 'geloof, hoop en liefde'. Stelling: 'In onze gereformeerde traditie stelt de aandacht voor het kernwoord 'geloof' de kernwoorden 'hoop' en 'liefde' te veel in de schaduw'.
5. Voelt u zich als gemeente onderdeel van de wereldkerk?
6. Is er op dit moment een situatie in uw leven die in het bijzonder om geestelijke wijdheid vraagt? Laat iemand uit de groep hier een gebed voor uitspreken, bijvoorbeeld door vers 9b-14 hardop te bidden.
7. Bekijk de vier deelzinnen uit de voorbede zoals hierboven afgedrukt. Is uw geestelijke leven met deze zinnen te typeren? Waar liggen leerpunten?

# Verslag district vergadering mannenvereniging NW Veluwe



18 februari 2019

## Het geheim van de volharding en gemeenschap der heiligen.

Aan het begin van de avond zingen we Ps. 119 : 88 en leest de voorzitter een gedeelte uit Hebrëen 12. En hij spreekt enkele inleidende woorden: Elkaar bemoedigen in de loopbaan van het geloof komt ook aan de orde in de Dordtse leerregels hoofdstuk 5. Men moet keuzes maken in het drukke leven om God te dienen en zich in te zetten voor gemeentewerk.

Vervolgens krijgt ds. C. Westerink het woord voor zijn inleiding. De volharding en de gemeenschap van de heiligen zijn twee verschillende stukken uit de geloofsleer. Het is lastig om die in één inleiding te bespreken. Het geheim van de volharding ligt in de drie-enige God. Het is wel goed te zoeken waar de dwarsverbanden liggen met de gemeenschap der heiligen. Eerst over de volharding. De kerk in deze tijd en in ons deel van de wereld geeft geen florissant beeld. Per dag verliezen de grote kerken in Nederland honderden leden. Jaarlijks hebben de Christelijke Gereformeerde kerken circa 300 tot 400 leden minder. Dat klinkt als een ernstige situatie. Toch moeten we dat ook wel relativëren. Was de situatie van circa 400 jaar geleden wel zo geweldig? Eén van de predikanten van die tijd (W. Teelinck) schreef een boek “noodwendig vertoog”, waarin bladzijden lang een opsomming gegeven wordt van zonden en misstanden. De volkskerk had wel een brede invloed, maar er was niet veel diepgang. Er was een nadere Refor-

matie nodig. Over onze situatie moeten we ook weer niet verbaasd zijn. Want Jezus waarschuwde al voor afval. En ook Paulus schrijft: “Liefde voor de waarheid hadden ze niet aangenomen.” De gemeente wordt opgeroepen tot volharding. We moeten onze harten richten op de liefde tot God. In de Ned. Geloofsbelijdenis wordt in artikel 27 over de Kerk van Christus beleden dat die tot het einde van de wereld aanwezig zal zijn. Christus heeft op de wereld onderdannen nodig. Die kerk wordt in stand gehouden door God. Weliswaar kan die kerk soms zeer klein zijn. Eigenlijk is de huidige situatie meer normaal; Er is sprake van een “klein kuddeke”. Wat is nu het geheim van de gemeente en wat vraagt dat dan van ons? Matt. 28 : 16 e.v. zegt: “Jezus is met ons tot het einde. Hij heeft alle macht in hemel en op aarde.” Hoe zien we dat dan? Hebr. 12: 1 noemt de noodzaak van volharding en de roeping daartoe. In Marcus 16 wordt gesproken over alleen wie volhardt tot het einde. Paulus gebruikt in Hebr. 12 het beeld van de atletiekbaan, aangemoedigd door de toeschouwers. In 2 Petrus wordt opgeroepen de roeping te bejiveren en verkiezing vast te maken. Diverse oproepen in de Bijbel gaan over waakzaam blijven. Dat geldt ook in Openb. 2 en 3 in de brieven aan de zeven gemeenten: Volhard in het geloof en het leven door het geloof op weg naar de stad met fundamenten. Sinds Pinksteren gaat het om een aangevochten geloof. In Openb. 7 gaat het over de schare uit de grote verdrukking. De duivel en de wereld spannen samen tegen de kerk. Daardoor is er kerkverlating (dat begrip wordt overigens pas sinds 1984 gebruikt).

Mensen komen buiten de kerk en het geloof te staan. Laten we als kerkmensen niet oordelen, want “Wie staat, zie toe dat hij niet valle”. Het is bemoedigend om naar de volharding te kijken. Het is een onderdeel van de heilsorde; de weg van Christus, die heil uitdeelt en toepast. Hij is de volkomen Zaligmaker: Hij heeft het heil verworven en doet de mensen daarin delen. Het is Zijn werk voor ons en in ons. Er is samenhang in het werk. De roep om volharding voor het laatste deel van de weg. Gods kinderen zijn onderweg naar de volkomen verlossing. Kan iemand toch nog verloren gaan? Is heilszekerheid mogelijk? De remonstranten leren dat het van jezelf afhangt. Dan kun je niet zeker zijn. Voor de Rooms Katholieke kerk geldt hetzelfde.

Ook in onze kerken is veel onzekerheid. De mensen geloven/hopen wel, maar weten niet zeker. In de Dordtse Leerregels hoofdstuk V wordt over de volharding gesproken. In de Heidelbergse Catechismus vraag 1 gaat het over de “Enige troost”. En in vraag 23 dat “ik in Christus erfgenaam ben”. Als het over de kerk gaat dan wordt beleden: “God zorgt er voor”. Die machtige zekerheid wil God werken. In Johannes 10 zegt Jezus: “Mijn schapen, niemand zal ze uit Mijn hand rukken.” En in Romeinen 8 staat: “Niets kan ons scheiden, van de liefde van Christus.” In genade wil God het schenken.

Hoe werkt de gemeenschap mee?

De eerste hoofdstukken van de Dordtse Leerregels spreken over het verlossende werk van God en Christus. En het werk van de Heilige Geest, die het werkt in het hart van de zondaar. In die hoofdstukken gaat het over “Hoe kom ik tot dat geloof?”

In hoofdstuk V van de Dordtse Leerregels wordt ook gesproken over “Hoe leef ik nu uit dat geloof?” Het geldt niet voor alle (kerk)mensen. Het gaat niet alleen om het

blijven van lid van de kerk. Dat is omdat de mensen God niet willen. Heiligen zijn ware gelovigen. Weliswaar zijn ze niet zonder zonde. Het evangelie kreeg effect in hun leven, door de Vader geroepen en door de Geest gebracht bij de gemeente. Ze zoeken leven buiten zichzelf bij Christus. Het zijn schuchtere gelovigen. Het gaat hen om Christus. De gelovige zoekt de prediking van het Woord. Daar is uitdeling van geestelijk voedsel uit het gepredikte evangelie. Dat is een kracht van God voor ieder die gelooft. Het nieuwe leven is leven in spanning; spanning tussen de oude mens en de nieuwe mens. De zonde steekt steeds weer de kop op. Hij wordt een ander mens. Je kunt geen slaaf blijven van de zonde. Maar de zonden van zwakheid blijven. Zelfs de heiligste werken zijn niet volkomen. We kunnen denken aan de bijbelse voorbeelden: Noach die in dronkenschap valt, Jacob de doe het zelve, Daniel die zijn zonden belijdt. Luther zegt: “Christen is zondaar en gerechtvaardigde”. Dat duurt tot de laatste snik. Dan sterft de zondaar. In DL hoofdstuk V, art. 1 staat: “De gelovige is nog niet volledig verlost.” Het gelovig leven is een bestreden leven. In DL hoofdstuk V, art. 3 wordt beleden: “Maar God is getrouw.” Hij bevestigt en bewaart de gelovige. Maar dat gebeurt niet in eigen kracht en ook niet in kracht van het geloof. Net als Petrus in de zee, moet je niet op jezelf zien. Dat is Gods trouw aan Zijn eens begonnen werk. Het is een wonder dat God begon en dat Hij het to hier volhoudt en en het ook voleindigt. Dat is “Zalig worden.” Ondanks de ontrouw van ons en dat we God grieven. He is toegezegd in het evangelie. Maar het is niet vanzelfsprekend. Het kan alleen maar vanuit het geloof in het leven uit de geloften van God.

Petrus werd door Jezus' hand gered. Daarna werd hij vermaand als klein gelovige. “Gelukkig heb ik mijn geloof nog”, kan een

lege uitspraak zijn. Je kunt jezelf niet uit het moeras trekken. Denk b.v. aan David met Bathseba of Petrus na de verloochening, die hun zonden belijden. In DL hoofdstuk V, art. 6 staat: “God is barmhartig.” En in DL hoofdstuk V, art. 14 staat: “God bewaart ons door de middelen.” Dat zijn de Woord bediening, de Sacramenten, Pastoraat en Diaconaat. Daar worden we terugverwezen naar het werk in de gemeente. Hier in de wereld is het geloof nog maar een begin(-sel). Je blijft het te stellen houden met resten van de zonde. Het leven met God is al wel begonnen, maar het is nog maar ten dele. God eist volmaaktheid, maar het leven laat ook onvolkomenheid zien. Hij bewaart voor moedeloosheid als je soms op jezelf terug geworpen wordt. In de eerste gemeente blijkt al snel dat de zonde er nog is. Het lijkt eerst zo geweldig in Handelingen 2 t/m 4. Daar worden termen als Volharding, mede deelzaamheid e.d. gebruikt. Maar in Handelingen 5 staat het verhaal van Ananias en Safira. De apostelen moeten strijden tegen de zonde. En in Handelingen 6 lezen we over achter gestelde leden. Paulus schrijft: “Ik jaag ernaar.” We hebben de houding van Hand. 2 : 42 nodig: Volharden, onderwijs, gemeenschap, avondmaal en gebeden. Dit geldt zeker in een geseclariseerde wereld. We hebben nodig:

- Prediking waarin Christus naar de gemeente wordt gebracht.
- Onderlinge gemeenschap, waarin we elkaar meenemen en aansporen. We kunnen elkaar tot hand en voet zijn.
- Het Avondmaal van Christus als het hoofd van Zijn gemeente en de leden onderling.
- Het gebed, wat de adem is van een levend gemaakte ziel. Het gebed en het Woord werken samen.

Samenvattend: Zonder volharding is er geen gemeenschap. Zonder gemeenschap kom je alleen te staan en ga je vast voor de bijl. In de gemeenschap is er stimulans om door te gaan. Daarbij is er wel aanvechting, maar God is getrouw.

Na deze inleiding zingen we Ps. 103 : 6 en 7. Na de pauze worden enkele vragen van de aanwezigen besproken.

Naar aanleiding van Ex. 32 : 32 en 33 wordt de vraag gesteld: Kunnen gelovigen uit Gods boek geschrapt worden, als ze gezondigd hebben? God is niet zo wreed dat Hij zo maar de zondige mens afschrijft. God wordt niet verrast door onze daden. De Dordste leerregels zijn evenwichtig. De Bijbel is het boek des levens van het Lam. Het behoud van de mens hangt altijd af van de ontferming van God. Er zijn best pastorale situaties bekend van mensen die alle oordeel in de Bijbel persoonlijk toepassen en geen weg zien naar God, maar ondertussen juist geen dag zonder God kunnen. Juist dan mag je wijzen op Gods barmhartigheid. Luther zegt: “Jacob slaat God bij Pniel met Zijn eigen belofte om Zijn oren.” Dat mogen wij ook doen. Als God met ons in het gericht gaat, wie zal bestaan, maar nee, er is vergeving.

In Ps. 119 : 88 hebben we gezongen: “we zijn als een schaap dat onbedacht zijn Herder heeft verloren.” Is dat terecht? Want Jezus zegt tegen anderen die echt geen kinderen van God zijn: “Gij hebt niet gewild.” De schrijver van Psalm 119 is juist wel een kind van God. Hij is een levend gemaakte zondaar. Een schaap dwaalt zo maar af. Die komt alleen maar terug als de Herder het zoekt. Dat onbedachte beschrijft Paulus in Romeinen 7: “Het goede dat ik wil, doe ik niet.” En “Ik ellendig mens, maar Gode zij dank, door Jezus is er hoop.”

# De eschatologie

BGD. Geloofsleer door dr. J.van Genderen en dr. W.H. Velema.

BGD, De voleinding, 790. e.v.

## 57.4. Het eeuwige leven

1. Onder eeuwig leven wordt verstaan: het leven in de eeuwige heerlijkheid.

Vooraf in het vierde Evangelie, wordt duidelijk dat het eeuwige leven hier en nu aanvangt. (Joh.5:24)

Er is een onlosmakelijk verband tussen het eeuwige leven hier en nu en het eeuwige leven in eschatologische zin. Dat laatste is de volkomen vervulling van de gemeenschap met God in Christus; Het is een altijd met de Heere wezen. een delen in de verheerlijking van Christus. Daar geen tranen, geen dood, geen moeiten en geen nacht (Op.21;4,25)

2. Wat de Bijbel over het eeuwige leven zegt, gaat ons voorstellingsvermogen te boven. Het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen (1 Joh.3:2).

Maar er is ons al wel veel geopenbaard. Denk aan de omschrijving: Het eeuwige leven bestaat in het kennen, het dienen, en loven en prijzen van God. Het dienen komt in beginsel al uit in de heiliging van ons leven. In het eeuwige leven zal de liefde volkomen zijn. Bij het loven en prijzen van God denken we aan de lofzangen uit het boek Openbaring. Ieders leven zal dan een loflied zijn en zuiverder dan nu in deze bedeling.

Eeuwig leven, eeuwige zaligheid en eeuwige heerlijkheid zijn aanduidingen die naast elkaar gebruikt worden. Alle maat zal vol zijn.

Er zal wel verschil van heerlijkheid zijn onder de verlost gelovigen maar niet door verdienste, maar door een bijzondere be-

Ds. A.K. Wallet



genadiging, waarmee God Zijn eigen werk kroont.

Als het leven in de gemeenschap met God zich ten volle ontplooit, zal ook de gemeenschap der heiligen volkomen zijn. Openb.7: een grote schare uit alle volk en stammen en natiën en talen, die één zijn in aanbidding.

Zal er sprake zijn van elkaar weerzien? Er zal Het zal een kennen zijn die veel rijker, dieper, zuiverder en intensiever zal zijn. Het zal er een van 'pneumatisch' verkeer zijn.

## 57.5. De nieuwe hemel en de nieuwe aarde.

1. Er is ook een vernieuwing van de aarde te verwachten. De eschatologie heeft kosmische perspectieven. Niet alleen de mens, maar ook de kosmos wordt vernieuwd. Denk aan Jes.65;17; 66:22; 2 Petr.3:13, Op.21:1. Denk ook aan Jes.11 met Op.22. De heilsgeschiedenis wordt vervuld: God zal bij hen en hun God zijn.

2. Alles is nieuw geworden, volkomen anders. Het is nieuw door een wonder van God. (Op.21:5)

De schepping zelf zal bevrijd worden van de dienstbaarheid der vergankelijkheid (Rom.8:21) Het is een wedergeboorte (Matt.19:28), Hand.3:21; Hebr.12:27)

Er is discontinuïteit maar ook continuïteit: Hij laat het werk van Zijn handen niet varen. Het is een herschepping, geen tweede schepping.

De wereld zal gereinigd worden, door het gericht heen, van alle kwaad dat zich erin nestelde,

3. Op.21 en 22 laten duidelijk zien hoe de laatste dingen met de eerste verbonden zijn.



Hemel en aarde horen krachtens schepping bij elkaar, maar door de zonde is er de scheiding gekomen. De herstelde harmonie is aan het verzoeningswerk van Christus te danken. (Kol.1:20)

De hemel is in de Bijbel de plaats van God en de aarde heeft Hij de mensenkinderen gegeven. (Ps.115:16). De heilsgeschiedenis getuigt ervan, dat God ondanks de zonde van de mensen in Christus tot hen komt, omdat Hij de verhouding hersteld wil zien. Als God bij de mensen woont is de scheiding weggevallen. In het nieuwe Jeruzalem is geen tempel meer.

God is bij de mensen en zij zijn bij God. De hemelse glorie deelt zich aan de aarde mee. De verwachting van de nieuwe aarde is geen vlucht uit de werkelijkheid waarin we nu leven, maar veeleer een stimulans om ons hier en nu te richten op deze grote toekomst

(2 Petr.3:11-14),

Een van de Bijbelse beelden is die van een bruiloft. Er wordt gesproken over het bruiloftsmaal van het Lam. Zijn offer zal al de Zijnen voor ogen staan.

En God zal zijn alles en in allen (1 Kor.15:28). Hem zij de heerlijkheid tot in eeuwigheid. Rom.11:36. The end. Doxa en kabod. De eer en de heerlijkheid aan Hem. Amen.

## Vragen

1. In de geloofsbelijdenis van Nicea belijden we het leven der toekomstige eeuw. Zie hierbij Markus 10:30. Ziet u in deze tekst: overeenkomst en verschil van deze wereld en de toekomstige?
2. In antwoord. zondag 22,58 van de catechismus wordt gesproken over het 'beginsel' (dat is iets anders dan begin) van de eeuwige vreugde. Wanneer en hoe beleven wij dat hier en hoe in het eeuwige leven?
3. In Rom.8: 22, lezen we van de schepping die als in barensood is. Kunnen we ook enkele weeën noemen die zich voordoen in deze wereld? Zijn zij ons tot troost of ook tot verootmoediging?
4. In art,37 van onze Ned., Geloofsbelijdenis gaat het over de wederkomst. Wat zal er volgens de belijdenis in dit artikel met de oude wereld gebeuren?
5. Als we de tekst Matth.8:11 lezen, dat velen zullen aanzitten met Abraham, Izak en Jakob is dat een bewijs dat er herkenning zal zijn. Kan er ook het gevaar zijn dat een stervende meer verlangt naar een bloedverwant dan naar Christus?
6. Wanneer wij verwachting mogen hebben op het eeuwige leven, hoe zullen we dan nu ons leven inrichten in deze wereld? Zie 2 Petrus 3:11-14.

## Vragen staat vrij

Ds. A.K. Wallet



### Wat doen we met beloften?

Een vragensteller heeft een vraag over de beloften. Hij schijft: Ik spreek met mensen over het leven der genade. Als het dan gaat over de drie stukken dan zijn we het in grote lijnen eens, maar komen we tot het leren kennen van de drie stukken dan verschillen we van mening. Als het gaat over het appél in de prediking of ook over de kinderdoop, dan denken we verschillend over de beloften. Mogen we die gebruiken of moeten we wachten tot ons een belofte geschonken wordt als de Heilige Geest die op ons hart drukt.

Een boeiende vraag, die al heel wat tongen en geschriften bezig heeft gehouden.

Ik weet van een vergadering waarin gezegd werd dat een kind niet mag pleiten op zijn doop.

Zelfs werd gezegd dat Ps.81:12 niet aan de kinderen geleerd mocht worden, want een kind heeft niets waarop het kan pleiten. ‘Opent uwe Mond’ is een vers voor Gods kinderen. Zij alléén hebben een recht ontvangen om te pleiten op de beloften. Dat komt omdat men de beloften verbindt met de uitverkiezing die dan ook eerst beleefd moet worden voordat men kan gaan pleiten, althans men moet weten wat genade is.

Deze lering zal voortgekomen zijn vanuit de gedachte dat zalig worden maar niet vanzelf gaat en dat men zich als te snel kind van God gaat rekenen.

Maar dan nog mag dat niet gaan ten koste van de aanbidding van het Evangelie.

Tegen ieder wordt gezegd: “bid en gij zult ontvangen”. En als het over de doop gaat, horen we Petrus betuigen: “want u komt de belofte toe en uw kinderen”, een tekst die ook in het formulier van de heilige Doop een basistekst is.

Als we zeggen tegen onze kinderen dat zij veel om een nieuw hart moeten vragen, dan kan zo’n gebed niet zonder grond zijn, maar het kind moete gewezen wordt op de belofte die de Heere geven heeft. De Heere zegt in Ez.36: “Ik zal u een nieuw hart geven”. Het kind mag vragen: Heere U hebt het toch beloofd, wilt U het ook aan mij geven?

Als er geen beloften waren voor onbekeerden hoefden we niet meer te preken. We preken vanuit de algenoegzaamheid van het offer van Christus en van de beloften die daaruit voortvloeien.

We moeten ook blijven zeggen dat beloften vervuld moeten worden. Hoe? In het smeken om de vervulling van die belofte. Helaas zijn er ook genoeg, die aan de doopbelofte genoeg hebben, maar waar de noodzaak van vervulling niet gezien wordt. Men is toch al kind van God? Ja, maar (laten we dat niet vergeten) een wéggelopen kind. Maar er is een rijke belofte voor weglopers. Denk aan Jes 1: (10)” Hoort des HEEREN-woord gij oversten van Sodom: Kom dan, zegt de HEERE al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw”. (18) Aan zeer grote zondaars worden de heerlijkste beloften gedaan. Kan het rijker? Bekering houdt in groot en goed van God te denken.

Ik ben opgegroeid onder de prediking van ds. R. Kok sr. (1890-1983). Ik ben er ook door gevormd en geleerd wat belofteprediking inhoudt.

Ik laat hem aan het woord vanuit een boekje, dat hij geschreven heeft.

Het heet: “Dierbare beloften voor goddelozen, die ver van de gerechtigheid zijn”

De eerste preek is uit Jesaja 46:12,13. Hoort naar Mij gij stijven van hart. Gij die ver van de gerechtigheid zijt. IK breng Mijn gerechtigheid nabij zij zal niet ver wezen en Mijn heil zal niet vertoeven, maar Ik zal heil geven in Sion, aan Israël Mijn heerlijkheid.”

Deze tekst zegt al genoeg over de aanbidding van het heil.

Het volgende is uit een preek uit Hebreëen 4;1-3: “Laat ons dan vrezen, dat niet te eniger tijd, die belofte van in Zijn rust in te gaan, nagelaten zijnde iemand van u schijnje achtergebleven te zijn”.

Enkele gedachten uit deze preek: “Het is niet mogelijk een té ruim gebruik te maken van de beloften van het Evangelie, daar niet één belofte ruimte biedt voor de zonde, zij keren zich allen tegen de ongerechtigheid van de mens.

Die de belofte van het Evangelie aangrijpt, veroordeelt zichzelf tegelijk als zondaar. Al de beloften hebben de verbreking van de kracht, de vergeving van de schuld en de heiliging van de smet der zonden als doel. De wet veroordeelt de zonde in de mens, maar het Evangelie verlost de mens van de zonden.

Men kan wel een verkeerd gebruik maken van de belofte, Zij maken er een rustbank van om op te zitten. Zij denken de vervulling van de beloften te bekomen in de weg

van de zorgeloosheid.

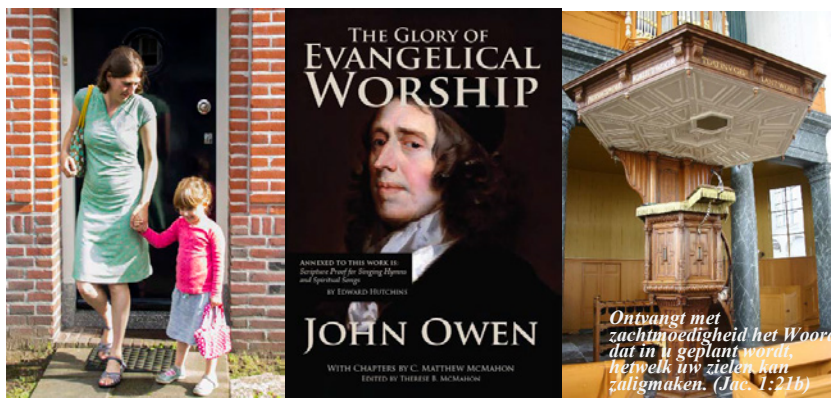
Al de beloften hebben één doel en als met één stem wordt het ons toegeroepen te vluchten tot de Heere, Hem om genade te smeken. Bidden zonder ophouden is niet mogelijk zonder het gebruik van Gods beloften. Elk gebed dat geen belofte ten grondslag heeft kan niet verhoord worden, zulk een verzoek is voor het hof van de hemel onaannemelijk”.

Hopelijk is het voor u voldoende duidelijk hoe de beloften gezien moeten worden.

*A.K. Wallet*

## MANNENBONDS DAG 2019 D.V. zaterdag 5 oktober

### 'Drie-enig God U zij al de eer!' door prof. dr. A. Baars



#### *Het verband tussen de gemeenschap met de drie-enige God en de eredienst, voornamelijk bij John Owen.*

De bond van Christelijke Gereformeerde Mannenverenigingen nodigt u van harte uit voor deze bijeenkomst. In de morgenbijeenkomst wordt de lezing gehouden. In de middagbijeenkomst is er gelegenheid om vragen te stellen aan professor Baars.

Neem ook uw familie en kennissen mee!

**Tijd:** Aanvang: 10:30 uur (ontvangst met koffie vanaf 9:45 uur).  
Sluiting rond 14.00 uur.  
**Plaats:** Chr. Geref. Kerk 'de Tabernakel', Verlengde Maanderweg 146,  
6713 LN Ede, tel. 0318-611545



Meer informatie: br. A. Kok, secretaris van het bestuur van de mannenbond.  
Tel. 0318-529646, e-mail: [akok@klikSAFE.nl](mailto:akok@klikSAFE.nl), info: [www.mannenbond-cgk.nl](http://www.mannenbond-cgk.nl)